

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ ให้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่น และสถานศึกษา มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 1)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. 2550 - 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทย ให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคงดังกล่าวนั้น มุ่งเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชนมีพื้นฐานจิตใจที่ดีงามและมีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ มีทักษะและมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 2)

ซึ่งแนวทางดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย และมีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตาม ผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับ ข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนของชาติมุ่งสู่ศตวรรษที่ 21 จึงได้เกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนี้ ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละ กลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และได้เปิดโอกาสให้สถานศึกษา เพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผล ผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาในแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1)

หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของสถานศึกษา คือ การนำหลักสูตรแกนกลางของประเทศ เป็นกรอบทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้สามารถนำไปใช้จัดการศึกษา ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย รวมทั้ง สำหรับการจัดการศึกษาทุกกลุ่ม โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนด คุณภาพของผู้เรียน สถานศึกษาต้องนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แกนกลางของประเทศ ไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้ ภายใต้ลักษณะโครงสร้างที่ยืดหยุ่น โดยเฉพาะ ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้น หลักสูตรสถานศึกษา จึงเป็นแผนหรือเป็นแนวทางหรือ เป็นข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ ความสามารถและส่งเสริม ให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึง มีลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม อย่างมีความสุข

หลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ทั้งมวลและประสบการณ์อื่นๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่ง วางแผน โดยความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ข้อเสนอแนะและ ให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนทุกคน ได้อย่างยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบท ทั้งนี้ ภายใต้มาตรฐานการศึกษาเดียวกันทั้งประเทศ อย่างไรก็ตาม ในการจัดทำหลักสูตรนั้น แม้จะจัดทำไว้ดีเลิศเพียงใด ถ้าหากผู้นำหลักสูตรไปใช้

ปราศจากความรู้ ความเข้าใจ ความรอบคอบและความมุ่งมั่นแล้ว การใช้หลักสูตรนั้นก็จะไม่ประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน (วิวัฒน์ ภาวันดี. 2547 : 3 - 4)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 29 กำหนดว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น สนับสนุน ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักการเลือกสรรภูมิปัญญา วิทยาการต่างๆ เพื่อการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน รวมทั้ง สนับสนุน ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน สอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ยึดปรัชญาทางการศึกษาแนวปฏิรูปนิยม โดยกำหนดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่สถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนและสังคมในแต่ละท้องถิ่น ตามสภาพการณ์ได้ชัดเจนมากขึ้น (รุจิรัฐ ภู่อาระ. 2545 : 48)

จากผลการปฏิรูปการศึกษา ที่มีความมุ่งหมายจะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข ดังนั้น ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมีการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของไทย ให้มีความเป็นเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ดังปรากฏในบทบัญญัติมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การกระจายอำนาจดังกล่าว ทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัวมีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งจะเป็นรากฐานและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 6 - 7)

เพื่อตอบสนองแนวทางการดำเนินงานดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการแต่งตั้งองค์คณะบุคคลขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ คือ กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระของหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ส่งเสริมการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจน วิทยากรภายนอก ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมถึง การสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ประสานการดำเนินงานกับองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนนำเสนอต่อสาธารณชน แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินงานตามที่เห็นสมควร และปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น ทั้งนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาแต่ละแห่งนั้น ประกอบด้วย บุคลากรที่สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ตามสถานภาพหรือที่มา คือ บุคลากรภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้แทนครู และบุคลากรภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น ประกอบด้วย ปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้บุคลากรภายนอกโรงเรียนที่เป็นตัวแทนชุมชน สังคม ในนามคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาสังคมในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 28 - 29)

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญยิ่งประการหนึ่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาแห่งนั้น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุประสิทธิผลสูงสุด

สำหรับขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กรมวิชาการ (2544 ก : 6 - 18) ได้เสนอแนะ
แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาว่า ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
3. การจัดทำสาระของหลักสูตร
4. การออกแบบการเรียนรู้
5. การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
6. การกำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์การตัดสิน เอกสารหลักฐานการศึกษา
7. การพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน
8. การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัย จึงสนใจศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา
หนองคาย เขต 2 ผู้วิจัย จึงกำหนดเงื่อนไขในการศึกษา โดยใช้รูปแบบกระบวนการศึกษา
เพื่อการวิจัย เพื่อให้สอดคล้องและครอบคลุมการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะทำได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์นำไปใช้
สำหรับการกำหนดนโยบาย วางแผน ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษา
ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม รวมทั้ง ผู้สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้อง
สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อเสนอแนะ สำหรับศึกษาและวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย
เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย
เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ

สมมุติฐานการวิจัย

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีสถานภาพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร สำหรับประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 18 โรงเรียน รวม 252 คน จำแนกเป็น บุคลากรภายในโรงเรียน 36 คน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน 216 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 18 โรงเรียน รวม 173 คน จำแนกเป็น บุคลากรภายในโรงเรียน 33 คน และบุคลากรภายนอกโรงเรียน 140 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรคำนวณของยามานะ (Yamane, 1967 : 162) แล้วนำมาเทียบสัดส่วน และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก

3. ตัวแปร (Variables)

3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็น

3.1.1 บุคลากรภายในโรงเรียน

3.1.2 บุคลากรภายนอกโรงเรียน

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (กรมวิชาการ. 2544 ก : 6 - 18) ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.2.2 การจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

3.2.3 การจัดทำสาระของหลักสูตร

3.2.4 การออกแบบการเรียนรู้

3.2.5 การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.2.6 การกำหนดรูปแบบ วิธีการและเกณฑ์การตัดสิน การวัดและ

การประเมินผล และเอกสารหลักฐานการศึกษา

3.2.7 การพัฒนาระบบส่งเสริมสนับสนุน

3.2.8 การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 แต่ละโรงเรียน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้เกี่ยวข้องจัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสังคม โดยนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาเป็นกรอบแนวทาง

2. การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการตามขั้นตอนของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค จากสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของโรงเรียน ท้องถิ่น ชุมชน การกำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา และการกำหนดเป้าหมายที่เป็นความคาดหวังด้านคุณภาพที่จะเกิดกับผู้เรียน

2.2 การจัดโครงสร้างของหลักสูตร หมายถึง การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ รายปีหรือรายภาค การกำหนดเวลาเรียนในแต่ละกลุ่มสาระ/หน่วยการเรียนรู้ และการกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายปีและหรือรายภาค

2.3 การจัดทำสาระของหลักสูตร หมายถึง การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค การกำหนดเวลาและหน่วยกิต การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และการจัดทำแผนการเรียนรู้

2.4 การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล รวมถึง การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ

2.5 การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การออกแบบกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และการเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ

2.6 การกำหนดรูปแบบ วิธีการและเกณฑ์การตัดสิน การวัดและประเมินผลและ เอกสารหลักฐานการศึกษา หมายถึง การกำหนดเกณฑ์การจบช่วงชั้นและการจบหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึง การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เอกสารการวัดผล ประเมินผล แบบบันทึก แบบรายงาน ระเบียบสะสมและแบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์

2.7 การพัฒนาระบบส่งเสริม สนับสนุน หมายถึง การพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุนที่เอื้อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนากระบวนการแนะแนว การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพและการพัฒนาเครือข่ายวิชาการ

2.8 การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การตรวจสอบรายละเอียด การเรียบเรียงหลักสูตรให้สมบูรณ์ การพิจารณาให้ความเห็นชอบ การอนุมัติ และการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

3. คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ได้รับแต่งตั้งตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 จำแนกตาม สถานภาพ ดังนี้ คือ

3.1 บุคลากรภายในโรงเรียน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 18 โรงเรียน ในสัดส่วนของผู้บริหารโรงเรียน และผู้แทนครู

3.2 บุคลากรภายนอกโรงเรียน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 18 โรงเรียน ในสัดส่วนของผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น

4. เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 หมายถึง พื้นที่ให้บริการทางการศึกษา ประกอบด้วย อำเภอโพธิ์ชัย อำเภอเฝ้าไร่ อำเภอโซ่พิสัย อำเภอปากคาดและอำเภอรันนาวาปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดนโยบาย วางแผน เพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงาน แบบมีส่วนร่วม และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อเสนอเทศ
ที่เป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดนโยบาย วางแผนเพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

3. ผู้เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัย ไปใช้เป็นข้อเสนอเทศเพื่อการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY